

Fimmtudaginn 25. september 1997.

Nr. 467/1996.

Vátryggingafélag Íslands hf.

(Hákon Árnason hrl.)

gegn

Helga Hjálmarssyni

(Ólafur Axelsson hrl.)

Vátrygging.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Markús Sigurbjörnsson, Arnljótur Björnsson og Gunnlaugur Claessen.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 19. desember 1996 og krefst aðallega sýknu og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti, en til vara, að málskostnaður verði felldur niður fyrir báðum dómstigum.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

I.

Í tjónstilkynningu til áfrýjanda 28. nóvember 1994 skýrði stefndi svo frá, að hann hefði 6. sama mánaðar runnið til á sundlaugarbarmi, þegar hann var að stinga sér. Í vottorði Brynjólfs Jónssonar bæklunarskurðlæknis 12. desember 1994 kemur fram, að stefndi hafi komið á slysadeild Borgarspítalans 6. nóvember 1994 og sagst hafa fyrr um daginn verið að stinga sér til sunds af bakka sundlaugar í Hveragerði. Hafi hann þá fengið sára stingi í báðar hásinar. Við skoðun hafi komið í ljós, að þær voru slitnar.

Áfrýjandi heldur því fram, að áverkar stefnda verði raktir til veiklunar eða hrörnunar hásinanna. Styður hann það við greinargerð Ragnars Jónssonar, sérfræðings í bæklunarskurðlækningum, 10. september 1996. Telur læknirinn mjög ólíklegt, að átak hafi í umrætt sinn orðið svo mikið, að eðlilegar hásinar gætu slitnað. Læknirinn tekur þó fram, að um þetta sé óvissa, þar eð atvikalýsing sé ekki nákvæm. Bendir hann á, að ekki liggi fyrir, hvað stefndi sé þungur, en sé líkamsþungi mikill, verði álag á hásinar meira en ella.

Brynjólfur Jónsson læknir, sem gerði að meiðslum stefnda eftir óhappið og annaðist síðari læknismeðferð, álitur hins vegar ekki leitt í ljós, að hásinarnar hafi verið veikar fyrir. Um orsök óhappsins segir hann, að svo virðist sem stefndi „hafi fengið afar óheppilega álagsdreifingu í sinarnar, þ. e., að álagið hafi orðið við hliðarfærslu og snögga mótstöðu, þar sem krafturinn úr stökkhreyfingunni hefur dreifst ójafnt frá hlið til hliðar“.

Samkvæmt framansögðu ber áðurnefndum læknum ekki saman um, hverjar séu orsakir meiðsla stefnda. Áfrýjandi hefur ekki hnekkst niðurstöðu Brynjólfs Jónssonar læknis með áleti dómkvadds matsmanns. Verður því ekki talið sannað, að áverkar stefnda verði raktir til veiklunar eða hrönnunar hášina.

II.

Svo sem fyrr segir, greindi stefndi í fyrstu skýrslu sinni svo frá, að hann hefði runnið til á sundlaugarbarmi. Telur hann slysið verða rakið til þess og því sé um að ræða það skilyrði greiðsluskyldu samkvæmt vátryggingarskilmálum, að meiðsli slysatriygðs manns séu afleiðing skyndilegs og utanaðkomandi atburðar. Fyrir dómi lýsti stefndi óhappinu svo, að hann hefði hlaupið til á laugarbakkanum, stokið og runnið til. Við það hefði slysið orðið. Nánar spurður um atvik sagðist stefndi ekki hafa gengið úr skugga um, hvort bleyta var á bakkanum eða ísing, en það hafi örugglega eitthvað verið á bakkanum, sem olli því, að hann hafi ekki náð þeirri festu, sem hann hafi verið vanur að ná.

Frásögn þessi er ekki vefengd, og verður hún lögð til grundvallar. Eins og fyrr segir, telur Brynjólfur Jónsson læknir, að hásinar stefnda hafi slitnað vegna óheppilegrar álagsdreifingar „við hliðarfærslu og snögga mótstöðu“. Með vísun til þess verður að telja nægilega sannað, að orsök meiðslanna hafi verið sú, að stefnda skrikaði fótur í hálku, er hann stökk af sundlaugarbakkanum umrætt sinn. Telst óhappið því vera slys í merkingu slysatriggingarskilmála áfrýjanda. Verður niðurstaða hins áfrýjaða dóms því staðfest.

Áfrýjandi verður dæmdur til að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti, eins og segir í dómsorði.

Héraðsdómur skal vera óraskaður.

Áfrýjandi, Vátryggingafélag Íslands hf., greiði stefnda, Helga Hjálmarssyni, 100.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 2. október 1996.

Mál þetta, sem dómtekið var miðvikudaginn 18. september sl., er höfðað fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur af Helga Hjálmarssyni, Brúnalandi 24, Reykjavík, með stefnu, þingfestri 9. nóvember 1995, á hendur Vátryggingafélagi Íslands hf., Ármúla 3, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að viðurkennt verði með dómi, að stefnda, Vátryggingafélagi Íslands hf., sé skylt að greiða stefnanda samkvæmt ákvæðum slysátryggingar, sem í gildi var á milli aðila, þegar stefnandi varð fyrir slysi 6. nóvember 1994. Samkomulag er milli aðila um, að einungis verði tekist á um greiðsluskyldu, en ekki fjárhæðir. Jafnframt krefst stefnandi þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér málskostnað að mati dómsins auk virðisaukaskatts.

Dómkröfur stefnda eru þær, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og tildæmdur málskostnaður úr hendi hans að mati dómsins, en til vara, að málskostnaður verði felldur niður.

Málavextir.

Málavextir eru þeir, að 6. nóvember 1994 varð stefnandi fyrir því slysi, er hann stakk sér til sunds af bakka sundlaugarinnar við Hótel Örk í Hveragerði, að báðar hásinar slitnuðu. Var stefnandi í gífsi í átta vikur á báðum fótum og óvinnufær með öllu til 10. janúar 1995. Þá hóf hann störf að hluta, en stefnandi starfar sem arkitekt.

Þegar slysið varð, var stefnandi slysátryggður hjá stefnda samkvæmt F-plús fjölskyldutryggingu, þ. m. t. frítímaslysátryggingu, en í 2. mgr. 2. gr. skilmála slysátryggingarinnar er orðið „slys“ skilgreint svo, að átt sé við skyndilegan, utanaðkomandi atburð, sem valdi meiðslum á líkama þess, sem vátryggður er, og gerist án vilja hans. Ágreiningur er með aðilum, hvort hásinaslit stefnanda sé til komið vegna utanaðkomandi atburðar eða eingöngu vegna innri orsaka í líkama stefnanda.

Málsástæður stefnanda.

Stefnandi reisir kröfur sínar á því, að slys stefnanda hafi orðið vegna utanaðkomandi atburðar, og hafi það atvikast þannig, að hann hafi runnið til í hálku á bakka laugarinnar, svo að honum skruppu fætur og slinkur kom

á líkamann með þeim afleiðingum, að báðar hásinar slitnuðu. Þá leggur stefnandi áherslu á, að í bréfi Brynjólfs Jónssonar bæklunarlæknis til stefnda, dags. 18. janúar 1995, komi fram, að ekkert í heilsufarssögu stefnanda bendi til þess, að um sjúkdóm í sinum hans hafi verið að ræða.

Stefnandi kveður hugtakið slys hafa í íslenskum váttryggingarrétti verið skilgreint sem skyndilegur, utanaðkomandi atburður, sem valdi meiðslum á líkama váttryggðs og gerist án vilja hans. Öumdeilt sé, að atvik það, sem hér um ræði, hafi gerst skyndilega og stuttur tími sé frá atburðinum, þ. e. slinknum á laugarbakkanum, þar til afleiðingarnar komi fram, þ. e. hásinaslit. Utanaðkomandi atburður þurfi að vera orsök slyssins, en hér sé hálka á laugarbarmi, sem valdi því, að fætur stefnanda kippist undan honum og mikill slinkur komi á líkama hans og þá aðallega fætur, svo að báðar hásinar slitni. Samkvæmt áliti fræðimanna á Norðurlöndum sé talið nægjanlegt, að líkami váttryggðs sé hið eina, sem hreyfist í atburðarásinni. Til glöggvunar megi benda á úrskurð danska tryggingaráðsins AKF 23:213, þar sem leikmaður í hnit (badminton) hafi runnið til í svita á gólfi vallarins og slitið hásin. Orsökina hafi verið talin utanaðkomandi og atvikið því slys.

Stefnandi heldur því fram, að stefnda beri að greiða sér það tjón, er hann varð fyrir vegna slyssins, í samræmi við váttryggingarskilmála stefnda og laga nr. 20/1954 um váttryggingarsamninga. Stefnandi vísar til ákvæða laga um meðferð einkamála nr. 91/1991. Um vexti vísar stefnandi til l. nr. 25/1987, en það athugist, að af hálfu stefnanda er ekki gerð vaxtakrafa í máli þessu. Stefnandi vísar enn fremur til l. nr. 50/1988 um virðisaukaskatt á málskostnað, en stefnandi kveðst ekki vera virðisaukaskattsskyldur.

Málsástæður stefnda.

Stefndi reisir sýknukröfu sína á því, að hið umstefnda óhapp stefnanda í sundlaug Hótel Arkar sé ekki slys í skilningi váttryggingarréttar og slysa-tryggingarskilmála stefnda. Falli óhappið því utan bótasviðs slysa-tryggingarinnar. Stefndi kveður ósannað, að utanaðkomandi atburður án vilja stefnanda hafi valdið hásinaslit hans, en stefnandi hafi stungið sér vísvitandi í laugina og spyrnt með vilja frá sundlaugarbakkanum í uppstökkinu og hafi engin utanaðkomandi högg eða áverka hlotið við það, sem ollu hásinaslitinu. Þá liggi ekkert fyrir um, að „fótskrik“ stefnanda, um leið og hann spyrnti sér frá bakkanum, hafi slitið hásinar hans, auk þess sem það eitt, að váttryggðum skriki fótur eða hann renni til, sé ekki nægilegt að váttryggingarrétti til að fella tilvikið undir hugtakið slys í merkingu váttryggingarréttar og váttryggingarskilmála, sbr. UFR 1979:70, þar sem tannlækni skrikaði fótur í hnitleik og sleit hásin. Sé skilyrðum um utanaðkomandi slysaorsök því ekki fullnægt. Liggi ekkert fyrir um annað en átak stefnanda

sjálfs við spyrnu frá laugarbakkanum og ástand hásina hans hafi valdið hásinaslitinu, en algengast sé, að hásinar slitni við skyndilegt átak, þegar fæti sé spynt fast í eða farið skyndilega af stað, sbr. umsögn Ragnars Jónssonar læknis á dskj. nr. 10. Eigi það ekki síst við, þegar hásinar hafi veiklast eða hrörnað sökum eðlilegra aldursbreytinga eða af völdum sjúkdóma, en stefnandi hafi verið 58 ára gamall.

Verði þannig ekki annað séð en óhapp stefnanda hafi eingöngu hlotist af spyruátaki hans sjálfs og af eiginleikum og ástandi hásina hans, en ekki af völdum utanaðkomandi skaðvalds eða atburðar. Óhapp stefnanda falli þannig utan þeirra tilvika, sem slysaftryggingin náí til, og beri því að sýkna stefnda.

Forsendur og niðurstaða.

Ágreiningur aðila er um það, hvort óhapp stefnanda falli undir 1. tl. 2. gr. váttryggingarskilmála stefnda, en í 2. tl. sömu greinar er orðið „slys“ skilgreint þannig, að átt sé við skyndilegan, utanaðkomandi atburð, sem valdi meiðslum á líkama þess, sem váttryggður er, og gerist án vilja hans.

Sú atvikalýsing, sem fram kemur í læknisvottorði Brynjólfs Jónssonar, dags. 7. nóvember 1995, er óumdeild. Stefnandi kom fyrir dóminn og staðfesti þessa atvikalýsingu að öðru leyti en því, að hann kvaðst ekki geta sagt um það, hvort það hefði verið bleyta eða ísing, sem óhappinu olli. Jafnframt skýrði stefnandi svo frá, að hann hefði hlaupið til á laugarbakkanum og stokkið, en runnið til um leið og við það misst flugið í stökkinu og komið öðruvísi niður en til stóð, enda þótt hann hafi lent í lauginni, en ekki utan hennar.

Fallast má á það með stefnanda, að það að skrika fótur í bleytu eða hálku fellur undir skyndilegan, utanaðkomandi atburð, sem gerist án vilja viðkomandi. Aðila greinir hins vegar á um það, hvort sá atburður olli því, að hásinarnar slitnuðu.

Eins og málsatvik eru, virðist ljóst, að við það að skrika fótur fataðist stefnanda spyrt, svo að álagið á fætur hans varð annað en að var stefnt, og við það slitnuðu hásinar í báðum fótum hans, sbr. áðurgreinda atvikalýsingu svo og framburð stefnanda fyrir dómi. Verður því að fallast á með stefnanda, að slysið standi í beinu samhengi við það, að honum skrikaði fótur, enda hefur ekkert komið fram í málinu, sem geri það sennilegt, að stefnandi hafi, þótt honum hafi skrikað fótur í uppstökkinu, náð eðlilegri spyrnu frá laugarbakkanum, svo að ætla megi, að hásinarnar hafi slitnað vegna hugsanlegrar hrönnunar eða annars veikleika, óháð því, að hann rann til. Samkvæmt framansögðu fellur óhapp stefnanda undir hugtakið

slys í skilningi umræddra tryggingarskilmála, og ber stefnda að bæta stefnanda tjón hans í samræmi við þá.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma stefnda til að greiða stefnanda málskostnað, sem þykir eftir atvikum hæfilega ákveðinn 85.000 kr. Við ákvörðun málskostnaðar hefur ekki verið litið til virðisaukaskatts.

Sigríður Ólafsdóttir héraðsdómari kvað upp dóminn.

D ó m s o r ð :

Viðurkennd er sú krafa stefnanda, að stefnda, Vátryggingafélagi Íslands hf., sé skylt að greiða stefnanda samkvæmt ákvæðum slysa-tryggingar, sem í gildi var á milli aðila, þegar stefnandi varð fyrir slysi 6. nóvember 1994.

Stefndi greiði stefnanda 85.000 kr. í málskostnað.
